

TEKSTEJÄ MUINAISEN KANAANIN KIELEN MOOABIN, FOINIKIAN JA PUUNIN MURTEILLA

Johanan Ben-Israel 5765 — יוחנן בן-ישראל ה'תשס"ה

Vuorilinnan Opintokeskus – <http://www.metzudah.com>
Copyright © Johanan Ben-Israel 2005

Päivitetty 06.09.2005

• Lähde: הרֶזֶהב, צָבִי: דְּקִדּוּק הַלְשׁוֹן הָעֵבְרִית. א: 45-55. הוצאת מחברות לספרות. תל-אביב ישראל 1956

1. Mooabin kuninkaan Meešan kirje mooabin murteella (Israelin kuninkaan Omrin aikaan, 2.Kun. 3.)

א. חִקְיַקַת מִישַׁע מֶלֶךְ מוֹאָב הַפְּתוּב בַּלְשׁוֹן הַמוֹאָבִית, בְּיָמֵי עֲמָרִי מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל (מְלָכִים"ב פָּרָק ג')

Esipuhe hepreaksi

• מן הלשון המואבית נשתמרה חקיקה אחת חשובה מאד של מישע מלך מואב (בשנת תתקי"ט לפני החרבן), בעלת ל"ד שורות, שנמצאה בשנת אלף תשצ"ח (ע"י המסיונר הגרמני פ' א' קליין) בעניי ריבון (דיבון העתיקה), עיר המלוכה של מואב, בחלקו של שבט ראובן, עשרים קילומטר מזרחה לים המלח. מלך זה, שהיה בימיהם של אחאב ויהורם, מודיע בה על דבר נצחונו במלחמתו על ישראל (מְלָכִים"ב ג:ד) בארץ שמצפון לנחל ארנון עד נבו, שהיתה לפניו למואב, ושבני ראובן וגר ישבו בה, ובזותו שבזו ועוד מקצת ידיעות. חקיקה זו היא החשובה שבחקיקות השמיות המערביות, ומפני חשיבותה המרובה ללשון העברית מן הראוי להביאה פן ובצרוף פרוש למקומות הקשים שנה. האותיות המחויזות שבמצבה, ושעל פי סברה או השערה צריכות הן לבוא, מסמנות פן בסימן וניים (II). וכדי להקל עוד יותר נקרתיה, על פי הסברה, בהשוואה ללשון העברית בתקופתם של הנקדנים, כפי שנתקד המקרא ביריהם (אף על פי שקריאתן של שתי הלשונויות האלו לא היתה בימי קדם כך).

תרגומי העברית

החקיקה עם נקודות

Selitykset hepreaksi

Kirjeen teksti heprealaisin kirjaimin vokalisoituna

- א. אַנְךָ. מִישַׁע. בֶּן כְּמֹשׁ [ג]ד¹. מֶלֶךְ מוֹאָב [ה]ד
ב. יְבִנִי² | אָבִי. מֶלֶךְ עַל מוֹאָב. שְׁלֹשׁן שֵׁת³ | וְאַנְךָ. מֶלֶךְ
ג. תִּי. אַחֵר. אָבִי | וְאַעֲשֵׂה. הַבְּמַת זֹאת⁴. לְכֹמֹשׁ. בְּקִרְחָה בְּ[מַת ?]
ד. שַׁע. פִּי הַשְּׁעֵנִי מִכָּל הַשְּׁלֶכֶן⁵. וְכִי הִרְאֵנִי. בְּכָל שְׁנָאֵי | עֲמָר
ה. י מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲנֵנו⁶ אֶת. מוֹאָב יָמֵן רֶבֶן⁷ פִּי תֵאָנֶף⁸. כְּמֹשׁ בְּאַרְ[
ו. צַה | וַיִּחְלַפֶּה בְּנֵה⁹ וַיֵּאמֶר גַּם הֵא אַעֲנֵנו אֶת מוֹאָב | בְּיָמֵי אֲמָר ...
ז. וְאַרְא. בַּה וּבְבַתָּה | וַיִּשְׂרָאֵל אֲבָד אֲבָד. עֲלֵם¹⁰. וַיִּרְשֵׁ. עֲמָרִי | אֶת [אָרְ]
ח. י מָה. דְּבָא¹¹. וַיֵּשֶׁב. בָּה [יְמֵה וַחֲצֵי יָמִין] בְּנֵה. אֲרַבְעֵן שֵׁת [וַיִּשׁ]¹¹ מִיִּדְבָא¹². וַיִּרְא בּוֹ¹³ וַאֲבָן שְׁנִית.
ט. בָּה¹². כְּמֹשׁ. בְּיָמֵי | וְאַבְנִי¹³. אֶת. בַּעַל. מְעֵן. וְאַעֲשֵׂה. בָּה. הָאֲשׁוּיָה. וְאַבְנִי¹⁴ קְרִיָּתִים. וְאַנְשֵׁי.
י. אֶת קְרִיָּתֵן¹⁴. וְאַשׁ¹⁵. גָּד. יֵשֶׁב. בְּאַרְץ. עַטְרָת. מְעֵלָם. וַיִּבְּן לָהּ מֶלֶךְ [?]¹⁶ וְאַלְחָם. בְּקִרְיָה.¹⁷
יא. שְׂרָאֵל. אֶת עַטְרָת | וְאַלְתַּחֲסֵם¹⁶ בְּקִרְ[?]¹⁷. וְאַחֲזָה¹⁸ | וְאַהֲרֵג. אֶת. כָּל הָעָם [מ]¹⁸ וְאַלְכָרָה.
יב. הַקָּר. רִיָּת לְכֹמֹשׁ. וְלְמוֹאָב. וְאַשְׁבָּ. מְשֵׁם. אֶת אֲרָאֵל¹⁹ הַדּוּדָה וְאַנְסִי
יג. חָבֵה²⁰. לְפָנַי כְּמֹשׁ. בְּקִרְיָת²¹. וְאַשְׁבָּ. בָּה. אֶת. אֲשׁ. שְׂרֵן וְאַת אֲשׁ
יד. מְחַרְת | וַיֵּאמֶר. לִי. כְּמֹשׁ. לָךְ. אַחֲזוּ. אֶת. נְבֵה. עַל יִשְׂרָאֵל²² וְאַ

טו. הַלֵּךְ בַּלַּיִל ²³. וְאַלְתַּחַם בָּהּ מִבְּקַע הַשְּׁחֵרֶת. עַד צְהָרִים ²⁴ | וְאַנְחָה
 זו. זֶה וְאַהֲרֹג כָּלָהּ. שְׁבַעַת. אֶלְפָן גְּבָרִין וְגִרְן וְגִבְרֹת וְ[גִר]
 י. ת וּרְחֻמַּת פִּי. לְעֶשְׂתֵר. כְּמוֹשׁ הַחֲרָמְתָהּ. וְאַקַח מִשֵּׁם אֶת כָּן
 יח. לַ יְהוָה. וְאַסְחָב. הֵם ²⁵. לְפָנַי כְּמוֹשׁ | וּמִלֶּךְ יִשְׂרָאֵל בָּנָה [אֶת]
 יט. יֵהֵךְ. וַיֵּשֶׁב בָּהּ ²⁶. בְּהִלְתַּחַמָּה בִּי | וַיִּגְרָשָׁה. כְּמוֹשׁ מִפָּנַי וְ
 כ. אֶקַח. מִמָּאֵב מֵאֶתֶן ²⁷ אֵשׁ. כָּל רָשָׁה ²⁸ | וְאַשְׁאָה ²⁹. בְּיֵהֵךְ. וְאַחֲזָה
 כא. לְסֹפֶת ³⁰. עַל. דִּיבּוֹן | אַנְךְ. בְּנֹתַי. קְרָחָה. חֲמַת. הַיְעָרָן. וְחֲמַת
 כב. הַעֲפֹל | וְאַנְךְ. בְּנֹתַי שְׁעָרֵיהָ. וְאַנְךְ בְּנֹתַי מִגְּדֻלְתָּהּ ³¹ | וְ
 כג. נֶךְ. בְּנֹתַי. בַּת. מֶלֶךְ. וְאַנְךְ עֲשֵׂתִי. כְּלָאֵי הָאֲשׁוּנָח לְמִזִּין ³² בְּקֶרֶב
 כד. הַקֶּר ³² | וּבֵר. אֵן. בְּקֶרֶב. הַקֶּר ³³. בְּקֶרֶחָה. וְאָמַר. לְכָל. הָעָם. עֲשׂוּ [לִ] ³⁶
 כה. כֶּם אֵשׁ. בֵּר. בְּבֵיתָהּ. | וְאַנְךְ. פְּרֹתִי. הַמְּכָרְתָת ³⁴. לְקֶרֶחָה. בְּאֶסֶר ³⁷
 כו. [ו] יִשְׂרָאֵל | אַנְךְ. בְּנֹתַי עָרְעֵר וְאַנְךְ עֲשֵׂתִי הַמְּסַלֶּת בְּאַרְנֹן ³⁵
 כז. אַנְךְ בְּנֹתַי. בַּת בְּמַת פִּי הָרַס הָאָ | אַנְךְ. בְּנֹתַי בְּצָר. פִּי עֵין ³⁸
 כח. [הָיָה ³⁶ בְּרֵשׁ דִּיבּוֹן. חֲמוֹשָׁן ³⁷. פִּי. כָּל. דִּיבּוֹן. מִשְׁמַעְתִּי ³⁸ | וְאַנְךְ מִלֵּא
 כט. תִּי. אֶת. הַמְּלֵאֹת ³⁹ בְּקֶרֶן ⁴⁰. אֲשֶׁר. יִסְפְּתִי. עַל. הָאָרֶץ | וְאַנְךְ בְּנֹת
 ל. י אֶת מְהֻדָּבָא וּבַת. דְּבַלְתָּן ⁴¹ | וּבַת. בַּעַל מְעֵן. וְאַשְׁאָ. שָׁם. אֶת נֶךְךְ
 לא. צֵאן הָאָרֶץ ⁴². וְחֹרֹגִין ⁴³. יֵשֶׁב. בָּהּ. בַּת וְק... אֵשׁ...
 לב. וַיֵּאמֶר. לִי. כְּמוֹשׁ. רַד. הִלְתַּחַם. בְּחֹרֹגִין | וְאַרְד
 לג. [וַיֵּשֶׁב] הָ. כְּמוֹשׁ. בְּיָמָי. וְעַל [וְ] עֲשֵׂנֹתַי הַבְּמַת זֹאת לְכְמוֹשׁ בְּקֶרֶחָה
 לד. [וַעֲתָה. עִם כְּמוֹשׁ [חֲזוּ] ק וְאַנְמִין].

2. Gebalin kuninkaan Jehavmilkin kirje foinikian murteella (Foinikiaa puhuttiin Libanonin ja eteläisen Syyrian rannikolla)

ב. חֲקִיקַת יְחֻמְלֶךְ מֶלֶךְ גְּבַל הַפְּתוּב בַּלְשׁוֹן הַפִּינִיקִית

Esipuhe hepreaksi tähän ja seuraavaan kirjeeseen 3.

• הַפִּינִיקִית בָּאָה לָנוּ עַל יְדֵי הַחֲקִיקוֹת הַשּׁוֹנוֹת, הַעֲתִיקוֹת וְהַמְּאָהֲרוֹת – שֶׁהַקְּדֻמוֹנוּת שֶׁבָּהֶן (מִמְלֹכֵי גְבַל – בֵּין טַרְפוּלִי וּבִירוּת. הַיּוֹנִים קְרָאוּהָ Byblos) הֵן מִן הַמָּאָה הַשְּׁתִים עֶשְׂרֵה (וְאַפְשֵׁר הָאַרְבַּע עֶשְׂרֵה) לְפָה־ח וְאֵילֶךְ וְהַמְּאָחֲרוֹת הֵן מִן הַדּוֹרוֹת הָאַחֲרוֹנִים שֶׁלִּפְנֵי הַחֲרָבָן – וְעַל יְדֵי הַפְּתוּחִים הַעֲתִיקִים שֶׁעַל גְּבֵי שְׁנֵי הַבְּזִיכִים שֶׁל אֶרֶץ (Bronze) שֶׁבְּקֶרֶסִין וְשֶׁאֵר הַפְּתוּחִים מִן הַמָּאָה הַשְּׁשִׁית לְפָה־ח. בֵּין הַחֲקִיקוֹת מְצוּיֹת שֶׁל קֶרְבַּנּוֹת (עַל גְּבֵי שְׁנֵי לֹחֹת) וְנֹדָרִים וְשֶׁל מְצֻבוֹת. הַחֲשׁוּבָה שֶׁבָּאֵלוֹ שֶׁעַל גְּבֵי הַמְּצֻבוֹת הִיא שֶׁל אֲשֶׁמֶן עֲזָר הַשְּׁנֵי מֶלֶךְ צִדּוֹן בֶּן תְּבַנָּת הָרֵאשׁוֹן בְּנוֹ שֶׁל אֲשֶׁמֶן עֲזָר הָרֵאשׁוֹן מִן הַמָּאָה הַחֲמִישִׁית לְפָה־ח (נִמְצָאָה בִּשְׁנַת א' תשפ"ה). חֲקִיקָה שְׁנִית חֲשׁוּבָה עֲתִיקָה מִמֶּנָּה, הִיא שֶׁל יְחֻמְלֶךְ מֶלֶךְ גְּבַל, הַקְּדֻשָׁה לְכַבּוֹד בַּעֲלַת גְּבַל, וְזִמְנָה מִן הַמָּאָה הַשְּׁשִׁית־הַחֲמִישִׁית לְפָה־ח (נִמְצָאָה בִּנְבֵל בִּש' א' תשצ"ט). מִקְּחַת תְּבוֹת פִּינִיקִיתִּיש אֶף בִּסְפָרֵיהֶם שֶׁל הַיּוֹנִים וְהַרּוֹמִים. בְּמָאָה הַשְּׁנַיִם לְפָה־ח נִכְבְּשָׁה בְּאַרְץ מוֹלָרָה בִּירְדִּיִן שֶׁל הַלְּשׁוֹנוֹת הָאַרְמִית וְהַיּוֹנִים וּמִמֶּנָּה יֵצְאָה בְּצִפּוֹנָה שֶׁל אֶפְרַיִם וּבְקֶרֶת חֲדָשָׁת (קֶרְתָּנוּ) וּבְנוֹתֵיהָ (הַמוֹשְׁבוֹת שֶׁבְּכִמָּה מְקוֹמוֹת בְּאַבְרָפָה לְחָף יָם הַתִּיכוֹן) הַלְּשׁוֹן הַפִּינִיקִית שֶׁנִּשְׁתַּמְשָׁו בָּהּ בְּדַבּוּר וּבְכַתָּב וְאֶף כְּתִיב־הַקְּדֻשׁ וְתִרְגֻמוֹ בָּהּ (לְפִי דְבָרָיו שֶׁל נ' סְלוֹשֶׁן, אוֹצֵר הַחֲקִיקוֹת, תש"ב ע' טז). הַכְּתָב נִשְׁתַּנָּה בְּמִקְצַת אַחַד חֲרַבְנָה שֶׁל קֶרֶת חֲדָשָׁת, אֲבָל הִיא קִים עוֹד עַד הַמָּאָה הַחֲמִישִׁית לְחֲרָבָן (בִּש' רט"ז לְפָה־ח). מִן הַלְּשׁוֹן הַפִּינִיקִית לֹא נִשְׁתַּיֵּר שׁוֹם זָכָר, פֶּרֶט לְשִׁמוֹת וּלְמִקְצַת מְחֻוֹת (Phrasis חֲרוּשׁוֹ שֶׁל בֶּן־סְרוּק) שֶׁהִבְלַעוּ מִמֶּנָּה בְּכַתְבֵיהֶן שֶׁל שְׂאֵר אֲמוֹת הַקְּדָם וּבִיחּוֹד בְּשֶׁל הַיּוֹנִים וְהַרּוֹמִים. מִפְּנֵי חֲשִׁיבוֹתָן שֶׁל חֲקִיקוֹת יְחֻמְלֶךְ וְאַשְׁמַנְעוֹר, מִן הַרּוֹמִי לְהַבִּיאַן כֶּן לְדַגְמָה (הַנְּקוֹד שֶׁבְּחֲקִיקוֹת אֵלוֹ הוּא שֶׁב־)

ז. כל אדם אש²⁶ יפתח עלת²⁷ משכב²⁷ ז אדם²⁸ אש ישא אית חלת משכבי אם אש יעמסן במ²⁸
 ת. שכב ז אל יפן²⁹ לם³⁰ משכב את³¹ רפאם³² ואל יקבר בקבר ואל יפן לם בן וזרע³³
 ט. תחתנם³⁴ ויסגרום³⁵ האלנם³⁶ הקדשים את ממלך³⁷ אדר אש משל בנם³⁸ לק³⁹ לקצותם,
 י. צתנם³⁹ אית ממלכת אם אדם הא אש יפתח עלת משכב ז אם אש ישא אית
 יא. חלת ז ואית זרע ממלכת הא אם אדם המת⁴⁰ אל יפן לם שרש למט ו⁴⁰ המה, ההם.
 יב. פך למעל⁴¹ ותאר בחים⁴² תחת שמש⁴³ כי אנך נחן⁴⁴ נגזלת כל עתי בן מס⁴⁶ במקדש.
 יג. ימים אזורם יתם בן אלמת אנך כי אנך אשמנעור מלך צדנם בן⁴⁷ על יד עין ידלל.
 יד. מלך תבנת מלך צדנם בן בן מלך אשמנעור מלך צדנם ואמי אמעשתרת
 טו. כהנת עשתרת רבתן המלכת בת מלך אשמנעור מלך צדנם אש בנן אית בת
 טז. אלנם אית [בת עשתרת] בצדן ארץ ית וישרן אית עשתרת שםם אדרם⁴⁵ ואנחן.
 יז. אש בנן בת לאשמון שר קדש⁴⁶ ען ידלל⁴⁷ בחר וישבני שםם אדרם ואנחן אש בנן בתם
 יח. לאלן⁴⁸ צדנם בצדן ארץ ים בת לבעל צדן ובת לעשתרת שם בעל ועד יתן⁴⁹ לן
 טט. ארן מלכם⁵⁰ לאלהי⁴⁹ נתן.⁵⁰ ארון המלכים, מלך המלכים, מלך פרס.⁵¹ את ערי דאר ונפו.
 י. אית דאר ויפי⁵¹ ארצת דגן האדרת אש בשך שרן⁵² למדת עצמת אש פעלת⁵³ ויספננם⁵⁴
 יא. אשר בשדות השרון.⁵³ לפי מדת גדל המפעלים אשר פעלתי.⁵⁴ והוסיפם או ויספננם, והוספננם.⁵⁵ על גבול הארץ.
 יב. עלת גבל ארץ⁵⁵ לפננם⁵⁶ לצדנם לעל[ם]⁵⁷ קנמי את כל ממלכת וכל אדם אל יפתח
 יג. עלתי⁵⁶ להיותם, פי יהיו.⁵⁷ לעולם.⁵⁸ ולא יערה אל יגלה.⁵⁹ לכל.⁶⁰ ויסגרום.⁶¹ ויקצו, וישמידו.⁶² את המלך ההוא.
 יד. ואל יער⁵⁸ עלתי ואל יעמסן במשכב ז ואל ישא אית חלת משכבי לם⁵⁹ ויסגרום⁶⁰
 טו. אלנם הקדשים אל ויקצן⁶¹ הממלכת הא⁶² והאדרם המת⁶³ וזרעם לצלם⁶³ ואת בני האדם ההם.

4. Puunin murteella kirjoitettu kirje (Puuni oli Karthagon foinikialaisen siirtokunnan puhuma kanaanin kielen murre Pohjois-Afrikassa, roomalaiset hävittivät Karthagon Puunilaissodissa 264-146 BC)

ד. חקיקת הפתויב בלשון הפונית

Esipuhe hepreaksi

• הפונית נשתמרה לנו אף במקצת חקיקות ובחרוזים מעטים בקומדיה פואנולוס של פלוטוס המשורר הרומי (שכ"ד – רנ"ד, בקרויב, לפה"ח). העתיקה שבחקיקות היא מן המאה החמישית לפה"ח פואנולוס נתחברה כמאה שנה אחרית. וכדי לעמד במקצת על שיבה של לשון זו מן הרומי להביא, לפחות, חקיקה אחת ממנה, חקיקה מן המאה החמישית, שנמצאה (במרסיליה) בש' א' תשע"ה, ושלוח קרבנות היא.

תרגמי העברית

החקיקה עם נקודות

Selitykset hepreaksi

Kirjeen teksti heprealaisin kirjaimin vokalisoituna

א. בת בעל [...] [ב]עת¹ המש[אתת]² אש טגא³ האשם⁴ ש⁵ על המש[אתת] עת [ר]⁶ חלץ[בעל
 בן ברתנת בן בך[אשמון וחלצבעל]¹ תעריף.² המשאות, המתנות.³ שיסרו, שקבעו.⁴ האישים, האנשים.
 ב. השפט⁷ בן בךאשמון בן חלצבעל וח[ברנים]⁸ אש, אשר.⁶ רב.⁷ השופט.⁸ וחבריהם.⁹ מאלף, משור.
 ג. באלף⁹ כלל¹⁰ אם צועת¹¹ אם שלם¹² כלל לכהנם כסף עשרת באחד¹³ ובכלל יפן לם

עלת פּן המּשאת זַ שְׁאֵר ¹⁴ מְשַׁקֵּל שְׁלֹשֶׁת מֵאָה [III] ¹⁰ כִּלְיָל, עוֹלָה. ¹¹ קָרְבַּן תְּחִנָּה. ¹² שְׁלָם, שְׁלָמִים.

¹³ לֹקְחִים הַכֹּהֲנִים עֲשֶׂרֶת שְׁקָלִי כֶסֶף מִכֶּל אֶחָד. ¹⁴ וּמִקָּרְבָּן עוֹלָה יִהְיֶה לָהֶם עַל פִּי הַמִּשְׁאֵת שְׁאֵר בְּשָׂר בְּמִשְׁקָל.

ה. וּבִצְוֹעַת קִצְרֹת וַיִּצְלָת ¹⁵ וּפְנֵי הָעֵרֹת וְהַשְּׁלֵבִים ¹⁶ וְהַפְּעָמִים ¹⁷ וְאַחֲרֵי הַשְּׂאֵר ¹⁸ לְבַעַל הַזֹּבַח.

¹⁵ וּמִקָּרְבָּן תְּחִנּוֹן יִהְיֶה לָהֶם הַכֹּרְעִים וְאַצְלוֹת הַיָּדַיִם. ¹⁶ וַיְהִי הָעוֹרוֹת וְהַמַּעֲיִם אוֹ הָאֲרֻכְבוֹת אוֹ הַחֲלָב. ¹⁷ וְהַגְּזָלִים.

ה. בַּעַגְלֵי אִשׁ קַרְנֵי לָם בְּמַחְסֵר בְּאִשׁוּמְטָא ¹⁹ אִם בְּאִיל ²⁰ כָּלֵל אִם צוֹנְעֵת] אִם שְׁלָם כָּלֵל.

לְכַהֲנִים כֶּסֶף חֲמִשָּׁת וְיָוָם בְּאַחַד וּבְכָלֵל יִפְנֵי לָם עַל ¹⁸ וְשְׂאֵר הַבֶּשֶׂר. ¹⁹ וְלֹא סָרַס. ²⁰ אוֹ מֵאִיל.

ה. ת פּן המּשאת זַ שְׁאֵר מְשַׁקֵּל מֵאָה וְחֲמִשָּׁם וּבִצְוֹעַת קִצְרֹת וַיִּצְלָת וּפְנֵי הָעֵרֹת וְהַשְּׁלֵבִים

וְהַפְּעָמִים וְאַחֲרֵי הַשְּׂאֵר לְבַעַל הַזֹּבַח]

ז. בִּיבֹל ²¹ אִם בַּעַז כָּלֵל אִם צוֹעַת אִם שְׁלָם כָּלֵל לְכַהֲנִים כֶּסֶף שְׁקָל | זַר ²² || בְּאַחַד וּבִצְוֹעַת

יִפְנֵי לָם עַלֹת פּן המּשאת זַה קִצְרֹת]

ח. וַיִּצְלָת וּפְנֵי הָעֵרֹת וְהַשְּׁלֵבִים וְהַפְּעָמִים וְאַחֲרֵי הַשְּׂאֵר לְבַעַל הַזֹּבַח

בְּאִמֵר ²³ אִם בְּגֵדָא ²⁴ אִם בְּצִרְבָּ אִיל ²⁵ כָּלֵל אִם צוֹעַת אִם שְׁלָם כָּלֵל לְכַהֲנִים כֶּסֶף רַבַּע

שְׁלֹשֶׁת ²⁶ זַר || ²⁷ [בְּאַחַד וּבִצְוֹעַת יִפְנֵי לָם עַל ²⁵ בְּאִיל צִעִיר. ²⁶ שְׁלֹשֶׁת רַבַּעֵי כֶסֶף. ²⁷ וְשֵׁנֵי מְטֻבְעוֹת קְטָנִים.

י. ת] פּן המּשאת זַה קִצְרֹת וַיִּצְלָת וּפְנֵי הָעֵרֹת וְהַשְּׁלֵבִים וְהַפְּעָמִים וְאַחֲרֵי הַשְּׂאֵר לְבַעַל [הַזֹּבַח

יֵא. [בְּצַ] פֵר ²⁸ אֲנָנִן ²⁹ אִם צִץ ³⁰ שְׁלָם כָּלֵל] אִם שְׁצַף ³¹ אִם חוֹת ³² לְכַהֲנִים כֶּסֶף רַבַּע שְׁלֹשֶׁת

זַר || בְּאַחַד וּפְנֵי הַשְּׂאֵר לְבַעַל הַזֹּבַח ²⁸ מִצְפֹּר. ²⁹ צְפוּר בֵּית, צְפוּר גֵּן. ³⁰ צְפוּר בָּר, צְפוּר הַשְּׂדֵה.

³¹ קָרְבַּן כְּפוּרִים. ³² קָרְבַּן חוּוֹת. ³³ קָרְבַּן רֵאשִׁית מִקְדָּשׁ. ³⁴ צִיד אוֹ צִידָה. ³⁵ שְׁמֵן אוֹ שְׁמֵן. ³⁶ אֲנֹרוֹת גְּרוֹת.

יב. [עַל צֶפֶר אִם קְדָמֹת קְדָשֶׁת ³³ אִם זֹבַח צֶד ³⁴ אִם זֹבַח שְׁמֵן ³⁵ לְכַהֲנִים כֶּסֶף אֲנֹרֹת] ³⁶

לְבַאחַד ³⁷ [וּ] ... ³⁷ עֲשָׂרָה עַל כֹּל אֶחָד. ³⁸ אֲשֶׁר יַעֲמִסוּ, יִקְרִיבוּ קָרְבַּן חוֹבָה לְפָנֵי אֱלֹהִים. ³⁹ מִנְחָה בְּלוּלָה, מִנְחָה קָמַח.

יג. בְּכָל צוֹעַת אִשׁ יַעֲמִס פְּנֵת אֱלֹהִים ³⁸ יִפְנֵי לְכַהֲנִים קִצְרֹת וַיִּצְלָת וּבִצְוֹעַת ...] ⁴⁰ חֲלָב. ⁴¹ חֲלָב.

יד. [עַל בִּלְל ³⁹ וְעַל חֲלָב ⁴⁰ וְעַל חֲלָב ⁴¹ וְעַל כָּל זֹבַח אִשׁ אָדָם לְזֹבַח ⁴² בְּמִנְחָת] ת] י... ⁴² זֹבַח.

טו. בְּכָל זֹבַח אִשׁ יִזְבַּח דָּל מִקְנָא ⁴³ אִם דָּל צֶפֶר בַּל יִפְנֵי לְכַהֲנִים מְנִים] ⁴⁴ אֲשֶׁר יִזְבַּח מִי שֶׁהוּא

דָּל בְּמִקְנָה, מִי שְׂאִין לוֹ מִקְנָה; אוֹ מִי שֶׁהוּא דָּל בְּצֶפֶר, שְׂאִין לוֹ אִף בְּמָה לְקִנּוֹת צְפוּר; וְהוּא מִקְרִיב קָרְבַּן מִנְחָה.

טז. כָּל מְזֻרַח ⁴⁵ וּכְלֵ שֶׁפַח ⁴⁶ וּכְלֵ מְרוּחַ אֱלֹהִים ⁴⁷ וּכְלֵ אֲדָמָם אִשׁ יִזְבַּח ⁴⁸ מָהֶם. ⁴⁵ חֲבוּרַת אֲזֻרְחִים? ⁴⁶ מְשֻׁפָּחָה (שְׂמוּאֵל"א כ:ט).

⁴⁷ הַלוּלִים לְכַבוֹד הָאֱלֹהִים בְּקִהַל עִם וְעָדָה. ⁴⁸ וְכָל חֲבוּרַת אֲנָשִׁים אֲשֶׁר יִזְבְּחוּ יַחַד.

יז. הָאֲדָמָם הַמֵּת ⁴⁹ מִשְׁאֵת עַל זֹבַח אֶחָד כְּמִדַּת שֶׁת בְּכַתְּבָת] ⁵⁰ הָאֲנָשִׁים הָהֵם.

⁵⁰ כְּמִדָּה, כְּסֻפּוֹם, שְׁנִקְבַּע עַל כָּל זֹבַח בְּכַתְּבָת זוֹ. שֶׁת, שוֹת, בִּינּוּנֵי פְעוּל בְּנִין פְּעַל מְשֻׁרַשׁ שוֹת, כְּלוּמֵר: אֲשֶׁר שָׁתוּ עָלָיו.

יח. וּכְלֵ מִשְׁאֵת אִשׁ אִיבֹל שֶׁת בְּפֶס זֶה ⁵¹ וְנִתַּן ⁵² לְפִי הַכְּתָבֶת אִשׁ [כְּתָב] ⁵³ ... הָאִשָּׁם אִשׁ עַל

הַמִּשְׁאֵתוֹת עַת ר חֲלָצְבַּעַל בֵּן בְּרִתָּן]

יט. ת וּחֲלָצְבַּעַל בֵּן בְּרִתָּן וּחֲבָרָנִים ⁵⁵ וְגַם בַּעַל הַזֹּבַח אֲשֶׁר לֹא יִתֵּן אֶת כָּל (עֲרֹךְ) הַמִּשְׁאֵת לְכַהֲנִים צְפוּי

כ. כָּל כֶּהֵן אִשׁ יִקַּח מִשְׁאֵת בְּרִיךְ ⁵⁴ לְאִשׁ שֶׁת בְּפֶס זַ וְנִעֲנַן] ⁵⁴ לְעִנְשׁ. לְפִי דְעָתוֹ שֶׁל סְלוּשִׁין.

כא. כָּל בַּעַל זֹבַח אִשׁ אִיבֹל יִתֵּן אֶת כָּל אִשׁ] [עַל הַמִּשְׁאֵת ⁵⁵ אִשׁ] ... ⁵⁶ ?